EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.7.2026
COM(2026) 371 final

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Tiende jaarverslag over de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije

Inhoudsopgave

1. Inleiding 1
1.1. Turkije en de vluchtelingencrisis 1
1.2. De EU-respons op de crisis en de instelling van de Faciliteit 2
2. De werking van de Faciliteit 3
3. Financiële capaciteit, duur en aard van de financiering 4
4. Uitvoering van de Faciliteit 6
5. Controle, evaluatie en audit 16
6. Communicatie en zichtbaarheid 17
7. Conclusies en volgende stappen 18

1. Inleiding

Op grond van artikel 8, lid 1, van Besluit C(2015) 9500[1] van de Commissie ("het besluit") dient de Commissie het Europees Parlement en de Raad regelmatig te informeren over de uitvoering van de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije ("de Faciliteit"). Op grond van artikel 8, lid 2, van het besluit dient de Commissie jaarlijks verslag uit te brengen bij het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van de Faciliteit. Het eerste jaarverslag over de Faciliteit werd in maart 2017 gepubliceerd[2]. Alle jaarverslagen zijn te vinden op de website van de Faciliteit voor vluchtelingen. Dit tiende jaarverslag is gebaseerd op gegevens tot en met januari 2026.

1.1. Turkije en de vluchtelingencrisis

Door zijn geografische ligging is Turkije een belangrijk opvang- en doorreisland voor vluchtelingen en migranten. Volgens gegevens die zijn aangeleverd door de Turkse regering, waren er in januari 2026 2 339 543 Syriërs met tijdelijke bescherming in het land en meer dan 300 000 geregistreerde migranten, met name uit Afghanistan, Irak, Iran en Somalië[3,4]. Dit heeft veel impact op de gastgemeenschappen gehad. De langdurige aanwezigheid van Syrische vluchtelingen en de voortdurende aankomst van irreguliere migranten uit Afghanistan in Turkije vormen een steeds grotere uitdaging voor de sociale cohesie tussen vluchtelingen, migranten en gastgemeenschappen. Na de val van het regime van Assad in december 2024 zijn volgens gegevens van de Turkse autoriteiten meer dan 600 000 Syriërs naar Syrië teruggekeerd. Het UNHCR heeft sinds 8 december 2024 de vrijwillige terugkeer vanuit Turkije van meer dan 453 000 Syriërs (per 30 januari 2026) gemonitord. Het totale aantal gevallen van vrijwillige terugkeer naar Syrië sinds 2016 komt daarmee op ongeveer 1,3 miljoen in februari 2026. Het UNHCR is aanwezig bij de grensovergangen en ziet door middel van individuele verhoren toe op vrijwillige terugkeer. De Turkse autoriteiten hebben benadrukt dat terugkeer vrijwillig, veilig, waardig en ordelijk moet zijn.

Op de route door het oostelijke Middellandse Zeegebied zijn steeds minder illegale grensoverschrijdingen waargenomen, waaruit blijkt dat samenwerking haar vruchten kan afwerpen, maar de risico's zijn niet verdwenen. Langs de route door het oostelijke Middellandse Zeegebied waren de vaakst aangetroffen nationaliteiten in 2025 Afghanen (27 %), Soedanezen (18 %), Egyptenaren (16 %), Bengalen (7 %) en Syriërs (6 %). Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen door Syrische onderdanen is sterk gedaald (-88 %). De belangrijkste vertrekpunten langs de route waren Turkije (62 %) en Libië (38 %). Aan de

[1] Besluit C(2015) 9500 van de Commissie van 24 november 2015 inzake een mechanisme voor de coördinatie van het optreden van de Unie en de lidstaten — de Vluchtelingenfaciliteit voor Turkije.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130.
[3] https://en.goc.gov.tr/irregular-migration.
[4] Een specifiek kenmerk van het Turkse asielstelsel houdt verband met het feit dat het land het protocol van New York van 1967 bij het Verdrag van Genève van 1951 met een voorbehoud heeft ondertekend. Daardoor komt de overgrote meerderheid van de vluchtelingen in Turkije niet in aanmerking voor een volledige vluchtelingenstatus, maar slechts voor de status van "voorwaardelijk vluchteling" die, indien hij wordt toegekend, het verblijf van de vluchteling in het land beperkt tot het moment waarop een erkende vluchteling wordt "hervestigd in een derde land".

maritieme buitengrenzen blijven de risico's en het verlies van mensenlevens groot, waarbij georganiseerde criminele netwerken vaak kwetsbare personen uitbuiten door irreguliere overtochten in overvolle en slechte vaartuigen te faciliteren.

Turkije blijft zeer aanzienlijke inspanningen verrichten voor de opvang en het lenigen van de behoeften van vluchtelingen en migranten en heeft zich er nogmaals toe verbonden de Verklaring EU-Turkije van 18 maart 2016[5] ("de Verklaring") uit te voeren. De Verklaring bleef in 2025 concrete resultaten opleveren.
In het kader van de in de Verklaring beschreven één-voor-één-hervestigingsregeling zijn er tussen april 2016 en december 2025 meer dan 44 046 personen vanuit Turkije naar de EU hervestigd. De EU-lidstaten hebben hervestiging vanuit Turkije na de regimeverandering in Syrië in december 2024 opgeschort. Het aantal personen dat sinds 2016 in het kader van de één-voor-één-regeling van de Griekse eilanden naar Turkije is teruggekeerd, bedraagt 2 253. Aangezien de Turkse autoriteiten hun besluit van maart 2020 om terugkeeroperaties in het kader van de Verklaring naar aanleiding van de COVID-19-pandemie op te schorten, niet hebben ingetrokken, hebben er sinds die datum geen terugkeeroperaties plaatsgevonden, ondanks herhaalde verzoeken van de Commissie en de Griekse autoriteiten.

Op de Europese Raad van oktober 2020 is overeengekomen om een positieve agenda EU-Turkije op te stellen. Daarin zijn vier prioriteitsgebieden aangewezen: i) verbetering van het functioneren van de douane-unie en hervatting van de gesprekken over de modernisering ervan; ii) migratie en steun aan vluchtelingen; iii) dialogen op hoog niveau, en iv) interpersoonlijke contacten en mobiliteit. Bij de Europese Raad van juni 2021 is herhaald dat de EU bereid is om middels een stapsgewijze, evenredige en omkeerbare aanpak met Turkije in dialoog te gaan met als doel intensiever samen te werken op een aantal gebieden van gemeenschappelijk belang, mits wordt voldaan aan de in maart 2021 en in eerdere conclusies van de Europese Raad vastgestelde voorwaarden. Met de gezamenlijke mededeling van 29 november 2023 werd tegemoetgekomen aan het verzoek van de Europese Raad van 29-30 juni 2023 aan de hoge vertegenwoordiger en de Commissie om een verslag over de stand van zaken in de betrekkingen tussen de EU en Turkije in te dienen. In deze mededeling werden verschillende voorstellen gedaan om de betrekkingen nieuw leven in te blazen, onder meer op het gebied van migratiebeheer en financiële bijstand aan vluchtelingen en gastgemeenschappen. Er hebben twee dialogen op hoog niveau tussen de EU en Turkije over migratie en veiligheid plaatsgevonden: één in november 2023 in Brussel en één in juli 2025 in Istanbul.

1.2. De EU-respons op de crisis en de instelling van de Faciliteit

De Europese Unie heeft Turkije sinds 2011 ondersteund bij de opvang van meer dan 3 miljoen vluchtelingen uit met name Syrië. Als antwoord op de oproep van een aantal EU-lidstaten om aanzienlijk meer financiële middelen te verstrekken voor steun aan de vluchtelingen in Turkije, heeft de Commissie bij besluit van de Commissie van 24 november 2015, gewijzigd op 10 februari 2016, en op 14 maart en 24 juli 2018, de Vluchtelingenfaciliteit voor Turkije

[5] http://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

ingesteld. De Faciliteit is een mechanisme voor de coördinatie van de middelen die beschikbaar worden gesteld via de EU-begroting, alsook via extra bijdragen van de lidstaten die als externe bestemmingsontvangsten in de EU-begroting worden opgenomen[6]. De lidstaten hebben zich er politiek toe verbonden nationale bijdragen te leveren in het kader van het gezamenlijk akkoord tussen de EU-lidstaten en de Europese Commissie dat op 3 februari 2016 is aangenomen en is geactualiseerd toen overeenstemming werd bereikt over de tweede tranche van de Faciliteit[7]. Het gezamenlijk akkoord stelt tevens een voorwaardenkader vast.

Op 18 maart 2016 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de EU en Turkije opnieuw bevestigd dat zij vasthouden aan de uitvoering van het gezamenlijk actieplan en zijn zij verdere maatregelen overeengekomen waarmee wordt beoogd de betrekkingen tussen de EU en Turkije te verdiepen en de migratiecrisis aan te pakken[8]. Turkije en de EU hebben erkend dat er verdere, spoedige en vastberaden inspanningen nodig zijn. Meer specifiek werd in de op 18 maart 2016 ondertekende Verklaring EU-Turkije opgeroepen om de irreguliere migratie uit Turkije naar de EU te stoppen door het bedrijfsmodel van mensensmokkelaars te ontwrichten en door migranten een alternatief te bieden voor de gevaarlijke oversteek, alsook om de Faciliteit versneld uit te voeren.

Er is in totaal 3 miljard EUR toegewezen voor de eerste tranche van de Faciliteit (2016-2017)[9] en er is nog eens 3 miljard EUR beschikbaar gesteld voor de tweede tranche (2018-2019), waarmee het totaalbedrag van de Faciliteit uitkwam op in totaal 6 miljard EUR, die in gelijke mate gefinancierd is uit de EU-begroting en bilaterale bijdragen door de lidstaten. Op 31 december 2020 had de Commissie de volledige operationele begroting van de Faciliteit aanbesteed en aan het eind 2025 was bijna 5,9 miljard EUR uitbetaald.

2. De werking van de Faciliteit

De Faciliteit is een coördinatiemechanisme waarmee snel, doeltreffend en doelmatig EU-steun beschikbaar wordt gesteld voor vluchtelingen in Turkije en draagt ook zorg voor een goed financieel beheer. De Faciliteit garandeert dat bestaande EU-financieringsinstrumenten optimaal worden ingezet, in de vorm van humanitaire en/of ontwikkelingshulp, om op een

[6] Externe inkomsten in het kader van artikel 21, lid 2, punt b), van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/966/oj) voor bijdragen in 2016 en tot 1 augustus 2018 en in het kader van artikel 21, lid 2, punt a) ii), van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 (PB L 193 van 30.7.2018, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj).

[7] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf.

[8] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/.

[9] Deze 3 miljard EUR werd beschikbaar gesteld boven op de 345 miljoen EUR die reeds vóór de start van de Faciliteit naar aanleiding van de Syrische vluchtelingencrisis door de Europese Commissie aan Turkije was toegewezen en kwam boven op de bilaterale hulp van de lidstaten.

brede en gecoördineerde manier te voorzien in de behoeften van vluchtelingen en gastgemeenschappen[10].

De stuurgroep van de Faciliteit biedt strategische richtsnoeren inzake de prioriteiten, het type acties dat wordt gesteund, de te besteden bedragen en de te gebruiken financieringsinstrumenten en de voorwaarden met betrekking tot de uitvoering door Turkije van zijn verbintenissen in het kader van het gezamenlijke actieplan EU-Turkije van 29 november 2015 (het "gezamenlijke actieplan")[11].

De duurzaamheid van de projecten van de Faciliteit en de medeverantwoordelijkheid van de Turkse autoriteiten blijven belangrijk. Zowel in de aanbevelingen van het tweede speciaal verslag van de Europese Rekenkamer van april 2024 als in de aanbevelingen van de onafhankelijke eindevaluatie van de Faciliteit van november 2025 werd het belang van duurzaamheid en impact onderstreept. De prioriteitsgebieden voor bijstand werden vastgesteld op basis van een brede en onafhankelijke behoeftenanalyse, die in 2018 werd geactualiseerd.

De Faciliteit coördineert de financiering van de volgende externe financieringsinstrumenten[12]: i) humanitaire hulp; ii) het Europees nabuurschapsinstrument; iii) het instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI); iv) het instrument voor pretoetredingssteun (IPA), en v) het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede. Maatregelen die worden gefinancierd uit de EU-begroting worden uitgevoerd overeenkomstig het toepasselijke financieel reglement en de uitvoeringsvoorschriften voor zowel direct als indirect beheer. De uitvoering van de bijstand is gebonden aan de strikte naleving door Turkije van de verbintenissen die zijn neergelegd in het gezamenlijke actieplan en de Verklaring.

3. Financiële capaciteit, duur en aard van de financiering

Het totale budget dat door de Faciliteit wordt gecoördineerd, beloopt 6 miljard EUR en wordt in twee tranches beschikbaar gesteld. In het kader van de tweede tranche wordt de uitvoering van elf projecten voortgezet nadat ze waren verlengd als gevolg van COVID-19, de aardbevingen in februari 2023 en de aanhoudende hoge inflatie in Turkije. De laatste uitbetaling in het kader van zes projecten is nog in behandeling, terwijl de activiteiten in het kader van vijf interventies wachten op voltooiing.

De eerste tranche bedroeg 3 miljard EUR. Hiervan kwam 1 miljard EUR uit de EU-begroting en werd 2 miljard EUR door de lidstaten ter beschikking gesteld in de vorm van bilaterale

[10] Besluit C(2015) 9500 van de Commissie van 24 november 2015, artikel 2 — Doelstellingen.
[11] Zie artikel 5, lid 1, van Besluit C(2015) 9500 van de Commissie, als gewijzigd bij Besluit C(2016) 855 van de Commissie.
[12] De bijdragen van het Europees nabuurschapsinstrument en het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking zijn respectievelijk overgedragen aan en uitgevoerd in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) en het EU-trustfonds. In beginsel zijn alle bijdragen van de Faciliteit aan het Regionaal Trustfonds van de EU in respons op de Syrische crisis (van het IPA en in mindere mate van het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking) uitgevoerd als niet-humanitaire bijstand.

bijdragen. De tweede tranche bedroeg eveneens 3 miljard EUR. Hiervan kwam 2 miljard EUR uit de EU-begroting en 1 miljard EUR van de lidstaten[13].

Wat de middelen uit de EU-begroting betreft, werd van de 1 miljard EUR uit de EU-begroting voor 2016-2017 250 miljoen EUR in 2016 en 750 miljoen EUR in 2017 vrijgemaakt. Van de 2 miljard EUR uit de EU-begroting voor 2018-2019 werd in 2018 550 miljoen EUR vrijgemaakt en werd het saldo in 2019 vrijgemaakt.

Voor de eerste tranche droegen de lidstaten in 2016 677 miljoen EUR bij aan de Faciliteit, in 2017 847 miljoen EUR, in 2018 396 miljoen EUR en in 2019 80 miljoen EUR. Voor de tweede tranche droegen de lidstaten in 2018 68 miljoen EUR bij, in 2019 202 miljoen EUR, in 2020 265 miljoen EUR, in 2021 166 miljoen EUR en in 2022 165 miljoen EUR, en zijn de laatste betalingen voor in totaal 134 miljoen EUR in 2023 gedaan. De bijdragen van de lidstaten werden rechtstreeks aan de EU-begroting gedaan als externe bestemmingsontvangsten en toegewezen aan de begrotingsonderdelen van het instrument voor pretoetredingssteun en humanitaire hulp.

De balans tussen de betalingen van de lidstaten van hun bijdragen *aan* de Faciliteit en de uitbetalingen die met deze bijdragen worden gefinancierd *vanuit* de Faciliteit, is behouden.

Aanvullende EU-bijstand aan vluchtelingen in Turkije, buiten het kader van de Faciliteit

In 2020 is er buiten het kader van de Faciliteit om een aanvullend bedrag van 535 miljoen EUR toegewezen ter ondersteuning van humanitaire acties in Turkije, die volledig in contracten omgezet en uitbetaald is.

Naar aanleiding van de conclusies van de Europese Raad van juni 2021 heeft de Commissie voor de periode 2021-2023 nog eens 3 miljard EUR vrijgemaakt voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in Turkije om de continuïteit van de steun in de prioriteitsgebieden humanitaire bijstand, basisbehoeften, onderwijs, gezondheid, migratiebeheer en grenstoezicht te waarborgen. Een aanzienlijk deel van deze financiering (in totaal 355,6 miljoen EUR) is na de aardbevingen van 2023ingezet voor sociaal-economische steun en infrastructuur.

In februari 2024 besloot de Europese Raad voor de periode 2024-2027 nog eens 2 miljard EUR toe te wijzen om doeltreffende migratiesamenwerking met niet-EU-landen in stand te houden, in het kader van een akkoord over herziening van het meerjarig financieel kader (MFK) voor 2021-2027. Dit omvatte ook steun voor Syrische vluchtelingen in Turkije.

Op de Syrië-conferentie in mei 2024 heeft de Commissie 1 miljard EUR aan steun voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in Turkije toegezegd. Van dit bedrag is 520 miljoen EUR afkomstig uit de reguliere begroting voor 2024 om voortzetting van de bijstand aan

[13] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/.

vluchtelingen te waarborgen, en 480 miljoen EUR uit de eerder genoemde toewijzing van 2 miljard EUR, waarvan voor 2025-2027 dus nog circa 1,5 miljard EUR over is. Het pakket van 1 miljard EUR omvatte vijf maatregelen op het gebied van: i) onderwijs (80 miljoen EUR); ii) basisbehoeften, gezondheidszorg, gemeentelijke diensten en sociale cohesie (421 miljoen EUR); iii) migratiebeheer en grenstoezicht (398 miljoen EUR); iv) voorziening voor een hernieuwde betrokkenheid van de Europese Investeringsbank bij de bevordering van de beschikbaarheid van potentiële leningen voor investeringen in verband met vluchtelingen (75 miljoen EUR); en v) humanitaire bijstand (26 miljoen EUR).

Voortbouwend op deze verbintenis heeft de Commissie een alomvattend pakket maatregelen gepland in het kader van de resterende begroting voor 2025-2027. Eind 2025 was er in totaal 1,311 miljard EUR toegewezen en waren de overeenkomstige financieringsbesluiten vastgesteld. Van dat bedrag werd 1,151 miljard EUR in het kader van het meerjarige steunpakket voor 2025-2027 vastgelegd voor essentiële behoeften, waaronder basisbehoeften, gezondheidszorg en onderwijs (839 miljoen EUR); steun voor vrijwillige terugkeer (150 miljoen EUR), en grensbeheer (161 miljoen EUR). Daarnaast werd er 160 miljoen EUR afzonderlijk toegewezen aan de voortzetting van geïntegreerde onderwijssteun in het kader van het Piktes-programma (bevordering van de integratie van Syrische kinderen in het Turkse onderwijsstelsel) en 40 miljoen EUR aan humanitaire bijstand. In het kader van de begroting voor 2027 moet in 2026 nog een saldo van 195 miljoen EUR worden toegewezen.

In totaal heeft de EU sinds 2011 12,4 miljard EUR aan financiering toegewezen voor bijstand aan vluchtelingen en gastgemeenschappen in Turkije. Dit omvat 345 miljoen EUR voor bijstand aan vluchtelingen die tussen 2011 en 2016 is vrijgemaakt, 6 miljard EUR in het kader van de Faciliteit, 535 miljoen EUR voor een overbruggingsfinanciering in 2020 en 3 miljard EUR extra financiële middelen in 2021-2023, 1 miljard EUR in 2024 en nog eens 1,5 miljard EUR voor bijstand tot eind 2027.

4. Uitvoering van de Faciliteit

De Faciliteit wordt ingezet voor het verlenen van humanitaire bijstand en ontwikkelingshulp. In het kader van de eerste tranche is bijna 1,4 miljard EUR toegewezen aan humanitaire bijstand en 1,6 miljard EUR aan ontwikkelingshulp. De aanhoudende crisis in Syrië heeft ertoe geleid dat de maatregelen van de tweede tranche in toenemende mate gericht waren op sociaal-economische ondersteuningsactiviteiten en het creëren van mogelijkheden om in het levensonderhoud te voorzien. In het kader van de tweede tranche is bijna 1,06 miljard EUR toegewezen aan humanitaire bijstand en 1,9 miljard EUR aan ontwikkelingshulp[14].

Voor de Faciliteit in haar totaliteit was de uitsplitsing van humanitaire bijstand en ontwikkelingshulp tot december 2025 als volgt:

[14] Het saldo van 60 miljoen EUR is bestemd voor administratieve en operationele steun voor de uitvoering van de Faciliteit.

Zie voor alle details de online projecttabel[15].

In het kader van de Faciliteit wordt bijstand op projectbasis verleend. De uitbetalingen zijn afhankelijk van de voortgang die wordt gemaakt met de uitvoering van de maatregelen van de Faciliteit. Steun in het kader van de Faciliteit omvat bijstand aan zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen.

Humanitaire bijstand in het kader van de Faciliteit heeft tot doel de meest kwetsbare vluchtelingen te helpen door waardige ondersteuning op het gebied van basisbehoeften en bescherming te verlenen[16]. Met de hulp van gespecialiseerde agentschappen en partners worden ook leemten op de prioriteitsgebieden van gezondheid en onderwijs aangepakt. De verlening van humanitaire hulp door de EU valt onder de Europese consensus over humanitaire hulp van 2007[17], waarbij bepaald is dat de EU als humanitaire actor de humanitaire beginselen van menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid aanhangt, zoals uiteengezet in artikel 214 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en in Verordening (EG) nr. 1257/96 betreffende humanitaire hulp[18][19].

[15] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en.

[16] In totaal is 352 miljoen EUR toegewezen aan bescherming in het kader van de Faciliteit, met name in de vorm van humanitaire bijstand. Er zijn onder meer activiteiten uitgevoerd op gebieden als de registratie en verificatie van vluchtelingen, de versterking van de institutionele capaciteit van het Turkse Presidency of Migration Management en gerichte beschermingsmaatregelen voor kwetsbare groepen. Bescherming is ook geïntegreerd op de gebieden basisbehoeften, gezondheid en onderwijs.

[17] Gemeenschappelijke verklaring van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten.

[18] Verordening (EG) nr. 1257/96 van de Raad van 20 juni 1996 betreffende humanitaire hulp.

[19] De humanitaire hulp van de Europese Commissie is gebaseerd op jaarlijkse landspecifieke humanitaire uitvoeringsplannen. Het kader voor de samenwerking tussen de Commissie en haar partners op het gebied van humanitaire hulp wordt ingesteld door de financiële en administratieve kaderovereenkomsten van de Commissie met internationale organisaties en door de partnerschapskaderovereenkomsten met niet-gouvernementele organisaties.

In het kader van het humanitaire onderdeel van de Faciliteit zijn in totaal 65 projecten uitgevoerd via 21 partners in het kader van zowel de eerste als de tweede tranche. Deze projecten komen tegemoet aan basisbehoeften, bescherming, onderwijs en gezondheid van de meest kwetsbare vluchtelingen in Turkije. In het kader van de eerste tranche is bijna 1,4 miljard EUR aan humanitaire bijstand toegewezen en in contracten omgezet en is 1,4 miljard EUR uitbetaald, terwijl in het kader van de tweede tranche 1,06 miljard EUR in contracten is aanbesteed en 1,05 miljoen EUR is uitbetaald.

Ontwikkelingshulp voorziet in de behoeften op de langere termijn op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en sociaal-economische ontwikkeling van vluchtelingen, in het bijzonder wat betreft toegang tot overheidsdiensten en mogelijkheden om in het levensonderhoud te voorzien, en gemeentelijke infrastructuur. De hulp richt zich ook op kwetsbare groepen en omvat maatregelen met een genderdimensie, bijvoorbeeld bescherming van vrouwen en meisjes tegen seksueel en gendergerelateerd geweld en betere toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg.

In het onderdeel ontwikkelingshulp van de Faciliteit werden wederom vorderingen gemaakt met de uitvoering van 26 projecten waarvoor in het kader van de eerste tranche contracten werden gesloten. Van deze projecten werden er 15 uitgevoerd in het kader van het regionaal EU-trustfonds voor Syrië voor in totaal 293 miljoen EUR, boven op de begroting die rechtstreeks via het IPA wordt beheerd[20].

Van het totaalbedrag van 3,5 miljard EUR dat in het kader van beide tranches aan ontwikkelingshulp is toegewezen, is inmiddels in totaal 3,4 miljard EUR uitbetaald aan uitvoeringspartners[21]. In december 2025 is in het kader van de eerste tranche 1,6 miljard EUR aan humanitaire bijstand toegewezen en in contracten omgezet en is 1,6 miljard EUR uitbetaald, terwijl in het kader van de tweede tranche 1,9 miljard EUR in contracten is omgezet en meer dan 1,8 miljoen EUR uitbetaald.
Het onderdeel ontwikkelingshulp van de Faciliteit telt elf lopende contracten.

In 2025 hadden de torenhoge inflatie in Turkije en aan wisselkoersen gerelateerde uitdagingen nog steeds een negatieve invloed op de uitvoering van de Faciliteit.

Maatregelen van de Faciliteit per prioriteitsgebied

Over de voortgang per prioriteitsgebied in het kader van beide tranches van de Faciliteit wordt verslag uitgebracht in de controleverslagen van de Faciliteit[22]. Op de volgende prioriteitsgebieden zijn aanzienlijke resultaten geboekt:

[20] De via het IPA bestede middelen van de Faciliteit worden beheerd overeenkomstig de voorschriften voor extern optreden die zijn vervat in deel 2, titel IV, van het Financieel Reglement en de uitvoeringsvoorschriften ervan.
[21] Dit cijfer omvat ook uitbetalingen voor projecten die worden uitgevoerd door het Regionaal Trustfonds van de EU in respons op de Syrische crisis, maar die nog niet ten laste van de EU-begroting zijn gebracht.
[22] https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en.

Onderwijs

In totaal is 2,51 miljard EUR toegewezen aan onderwijssteun in het kader van de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen. In het kader van het humanitaire onderdeel van de Faciliteit is meer dan 181 miljoen EUR toegewezen aan onderwijs.

De voorwaardelijke overdracht van contanten voor onderwijs IV (CCTE IV) voorziet in ondersteuning bij de inschrijving bij een school en schoolbezoek van vluchtelingenkinderen door maandelijkse betalingen aan vluchtelingengezinnen te verstrekken op voorwaarde dat leerlingen regelmatig naar school gaan. In 2025 ondersteunde het CCTE IV-programma tot 540 292 kwetsbare vluchtelingenkinderen door middel van voorwaardelijke geldoverdrachten voor onderwijs, waarbij de voorwaarde was dat ze regelmatig naar school zouden gaan. Het totale aantal kinderen dat van contante bijstand voor onderwijs heeft geprofiteerd, bedraagt 1 054 173. In totaal hebben 49 418 vluchtelingenkinderen in risicosituaties bescherming gekregen via de centra voor sociale dienstverlening van de Turkse overheid en de gemeenschapscentra van de Turkse Rode Halve Maan. Er hebben in totaal 61 318 doorverwijzingen in het kader van het CCTE IV-programma plaatsgevonden.

In september 2025 werd de hoogte van de contante bijstand opnieuw bijgesteld (ten opzichte van Turkse lira) om de negatieve effecten van de hoge prijsinflatie te verzachten. Het aantal leerlingen dat van het programma profiteerde, daalde gedurende het jaar echter licht als gevolg van terugkeer naar Syrië, financiële problemen en de strenge toepassing door de Turkse autoriteiten van het systeem van op adres gebaseerde verificatie. In het kader van dit systeem werd de tijdelijke beschermingsstatus van gezinnen opgeschort als zij zonder voorafgaande toestemming van de autoriteiten (provinciale directoraten migratiebeheer) van verblijfplaats veranderden, waardoor ze niet meer in aanmerking kwamen voor sociale bijstandsprogramma's.

De uitvoering door het ministerie van Nationaal Onderwijs van de tweede fase van het vlaggenschipprogramma van de Faciliteit (Bevordering van de integratie van Syrische kinderen in het Turkse onderwijsstelsel — Piktes II) met een totale begroting van 400 miljoen EUR, liep in januari 2023 ten einde. Het werd voortgezet met Piktes+[23], met een totale begroting van 300 miljoen EUR, gefinancierd in het kader van de aanvullende bijstand aan vluchtelingen in Turkije, die in oktober 2025 ten einde liep. In januari 2025 werd Piktes+, om de salarissen van docenten te betalen, aangevuld door een nieuw contract ter waarde van 80 miljoen EUR: Piktes+, deel II. In september 2025 werd dit contract omgedoopt tot Piktes IV en "opgewaardeerd" met 160 miljoen EUR, waarmee de totale waarde op 240 miljoen EUR kwam. In 2026 zal dit met nog eens 180 miljoen EUR in totaal worden aangevuld en zal het totale bedrag van Piktes IV 420 miljoen EUR bedragen.

Het hoofddoel van de EU-bijstand aan vluchtelingen op dit prioriteitsgebied blijft de integratie van alle vluchtelingenkinderen in het formele Turkse onderwijssysteem, en daarnaast wordt

[23] Bevordering van inclusief onderwijs voor kinderen in het Turkse onderwijsstelsel (Piktes+).

ernaar gestreefd niet-schoolgaande kinderen te bereiken, veilige leertrajecten tot stand te brengen en leerresultaten te verbeteren. Voor het schooljaar 2024-2025 zijn in Turkije 938 610 vluchtelingenkinderen ingeschreven in formeel onderwijs. Er blijven dan nog 225 000 kinderen over die niet naar school gaan. Dit vormt een hardnekkige kloof op het gebied van toegang (ministerie van Nationaal Onderwijs, 2025). Het aantal inschrijvingen heeft het Turkse openbaar onderwijsstelsel ook aanzienlijk onder druk gezet doordat grote investeringen moesten worden gedaan in de onderwijsinfrastructuur, onderwijzend personeel en ondersteunende diensten.

Het aantal studenten uit vluchtelingen- en gastgemeenschappen dat via de Faciliteit een beurs voor technisch en beroepsonderwijs of hoger onderwijs ontving, liep op tot 72 331. De meeste van deze studenten waren vluchtelingen en er was sprake van een evenwichtige genderverdeling. Met de hulp van projecten waarmee het hoger onderwijs sinds het begin van de Faciliteit wordt ondersteund, zijn aan 7 156 studenten uit het hoger onderwijs beurzen toegekend: 4 337 van hen waren Syrische, 178 niet-Syrische en 2 641 Turkse studenten.

De Faciliteit bleef ook de ontwikkeling van onderwijsinfrastructuur ondersteunen en de overbevolking op scholen terugdringen. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van de modernisering en voltooiing van onderwijsvoorzieningen. Een belangrijk resultaat bij de modernisering was de installatie van 8 700 digiborden op basis- en middelbare scholen. Tot op heden zijn met steun van de Faciliteit meer dan 17 726 onderwijsvoorzieningen gemoderniseerd.

In het kader van de projecten “Onderwijs voor iedereen in tijden van crisis” en “Onderwijsinfrastructuur voor weerbaarheid” werden daarnaast 214 scholen gebouwd en onderwijsdiensten opgezet. Er werden zonnepanelen geïnstalleerd op de daken van 50 scholen om energie op te wekken en er werden voor 41 scholen maatregelen voor energie-efficiëntie getroffen.

In 2024 werden contracten ondertekend om te helpen met de wederopbouw van onderwijsinfrastructuur in Turkije na de aardbevingen van februari 2023. Met deze financiering wordt beoogd de toegang tot onderwijs voor zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen te verbeteren.

Bescherming

In totaal is 392 miljoen EUR toegewezen aan beschermingssteun in het kader van de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen, voornamelijk via projecten in het kader van het humanitaire onderdeel.

Met het humanitaire onderdeel van de Faciliteit is steun verleend aan de registratie en de controle van vluchtelingen zodat zij hun status in Turkije kunnen regulariseren en om hen te helpen toegang tot diensten te krijgen. Hiermee zijn de registratie-inspanningen van het Turkse Presidency of Migration Management (PMM) ondersteund en is de institutionele en technische

capaciteit ervan versterkt. Naast op zichzelf staande beschermingsmaatregelen die bedoeld waren om lacunes op te vullen, in te spelen op specifieke behoeften en personen die risico lopen bijstand te bieden, is bescherming ook geïntegreerd in de andere pijlers van de humanitaire responsstrategie (basisbehoeften, gezondheid en onderwijs). Het algemene doel is de kwetsbaarheden van vluchtelingen beter aan te pakken, hun status te regulariseren en hen in contact te brengen met een breder netwerk van openbare en VN-/ngo-diensten. Tijdens de verslagperiode bleef de bijstand toegespitst op de meest kwetsbare groepen (bv. migrerende seizoensarbeiders in de agrarische sector, belangrijkste vluchtelingengroepen[24]). Daarnaast omvatten projecten die via het Regionaal Trustfonds van de Europese Unie in respons op de Syrische crisis werden gefinancierd, bijstand voor gemeenschapscentra die vluchtelingen opvangen en verdere doorverwijzing van kwetsbare vluchtelingen naar adequate diensten.

Gezondheid

In totaal is 1,24 miljard EUR toegewezen aan steun voor de gezondheidszorg in het kader van de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen.

De belangrijkste pijler van de financiering in het kader van de Faciliteit is het SIHHAT-project voor de bevordering van de gezondheid van migrant in Turkije. Het project is met vier opeenvolgende toewijzingen gefinancierd: 300 miljoen EUR in 2016, 210 miljoen EUR in 2020, 210 miljoen EUR in 2023 en 50 miljoen EUR in 2024. SIHHAT steunt het Turkse ministerie van Volksgezondheid bij zijn inspanningen om alle vluchtelingen vrije en billijke toegang tot gezondheidszorg te bieden. In totaal zijn 182 gezondheidscentra voor migranten in 32 provincies operationeel en zijn 3 500 zorgmedewerkers, van wie meer dan 76 % van Syrische herkomst, in door de EU gesteunde faciliteiten werkzaam. De uitvoering van SIHHAT III gaat tot eind 2026 door. SIHHAT III zorgt er met extra EU-steun van 190 miljoen EUR voor 2026 en 2027 voor dat de gezondheidszorgdiensten voor vluchtelingen worden voortgezet.

De twee ziekenhuizen die via de Faciliteit werden gefinancierd (Dörtyol/Hatay en Kilis) zijn sinds 2022 volledig operationeel en verleenden cruciale zorg in de nasleep van de aardbevingen van 2023, toen de capaciteit van beide ziekenhuizen werd verhoogd naar 400 bedden. Daarnaast gaat de Faciliteit door met het bouwen van nieuwe en het renoveren van bestaande gezondheidscentra voor migranten, koopt zij medische apparatuur en kraam- en hygiënepakketten in en renoveert zij centra voor fysiotherapie en revalidatie, als aanvulling op SIHHAT. In 2025 ging de bouw van 26 gezondheidscentra van start en werd ten behoeve van 59 ziekenhuizen medische apparatuur ter waarde van 8,1 miljoen EUR geleverd.

Wat humanitaire hulp betreft, wordt er in Reyhanlı/Hatay en Gaziantep nog steeds alomvattende, levensreddende bijstand geleverd aan kwetsbare vluchtelingen met een

[24] Hieronder vallen vluchtelingen die in de provincies wonen die het zwaarst zijn getroffen door de aardbevingen van 2023 en kwetsbare vluchtelingen- en migrantengroepen met specifieke beschermingsbehoeften (bv. eenoudergezinnen, personen met een handicap, overlevenden van gendergerelateerd geweld en LHBTIQ+-personen), waaronder ongeveer 300 000 kinderen die niet naar school gaan.

handicap. Dit omvat diensten voor fysieke revalidatie, geestelijke gezondheids- en psychosociale ondersteuning, alsook de verstrekking van prothesen, steunzolen en andere hulpmiddelen.

Gemeentelijke infrastructuur

In totaal is 509 miljoen EUR toegewezen aan steun voor gemeentelijke infrastructuur in het kader van de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen.

De Faciliteit ondersteunt diverse gemeenten om essentiële gemeentediensten aan te bieden, waaronder watervoorziening, sanitaire voorzieningen en beheer van vaste afvalstoffen. Zij steunt ook de lokale infrastructuur door te voorzien in recreatieve diensten. Wat recreatievoorzieningen betreft, zijn er 23 voorzieningen (jongerencentra, voetbalvelden en tennisbanen) voltooid en zijn voor nog eens 8 sportcomplexen aanbestedingen gepland in april 2026. De bouw van 13 grote waterwerken en contracten voor de infrastructuur voor vast afval (beheerd door de Wereldbank) in de provincies Adana, Konya, Kahramanmaraş, Kayseri and Osmaniye is voltooid. Nog eens 3 contracten voor waterwerken (beheerd door de Agence Française de Développement) zijn in Gaziantep en Şanliurfa voltooid, terwijl de uitvoering van andere projecten in Kilis, Şanliurfa, Gaziantep, Mersin, Mardin, Adıyaman, Malatya en Hatay wordt voortgezet.

Basisbehoeften en sociaal-economische steun

In totaal is in het kader van de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen 4,38 miljard EUR toegewezen aan steun voor basisbehoeften en sociaal-economische steun.

De maatregelen op dit prioriteitsgebied zijn bedoeld om te voorzien in basisbehoeften van de meest kwetsbare vluchtelingen en de weerbaarheid en zelfredzaamheid van vluchtelingen te vergroten. Dit moet een geleidelijke overgang mogelijk maken van afhankelijkheid van sociale bijstand naar meer zelfredzaamheid en meer mogelijkheden om in eigen levensonderhoud te voorzien.

In het kader van de bijstand voor basisbehoeften van de Faciliteit hebben meer dan 2,6 miljoen vluchtelingen rechtstreekse steun ontvangen om hen in staat te stellen in waardigheid te leven. Tot juli 2023 werd de meeste steun verleend via het sociale vangnet voor noodgevallen (ESSN), een programma voor het verlenen van sociale bijstand dat maandelijks contant geld aan meer dan 1,6 miljoen vluchtelingen verstrekt via een debetkaartsysteem.

In het kader van de tweede tranche van de Faciliteit werd de uitvoering van de rechtstreekse subsidie van 245 miljoen EUR door het ministerie van Gezin en Maatschappelijke dienstverlening voltooid. Via deze subsidie kon maandelijkse financiële steun worden verstrekt die vergelijkbaar was met de sociale bijstand aan kwetsbare personen binnen het Turkse socialezekerheidsstelsel, ofwel een complementair ESSN (C-ESSN). Het project werd parallel met het ESSN uitgevoerd en verleende steun aan eenoudergezinnen, ouderen en personen met

een handicap (waaronder personen met een zware handicap). In 2024 werd de continuïteit van het C-ESSN en het ESSN verzekerd dankzij de 3 miljard EUR aan aanvullende steun voor vluchtelingen die voor 2021-2023[25] werd vrijgemaakt buiten het kader van de Faciliteit. Beide programma's zijn sindsdien in één overeenkomst samengevoegd. In juli 2023 werd een overeenkomst inzake een nieuw programma voor contante bijstand, het "sociaal vangnet voor vluchtelingen in Turkije (SSN)" (781 miljoen EUR), ondertekend met het ministerie van Gezin en Maatschappelijke Dienstverlening. Deze interventie markeerde de verschuiving van het ESSN van humanitaire hulp naar ontwikkelingshulp voor de langere termijn. Het huidige programma (SSN), waarvan het budget in november 2025 is verhoogd tot 906 miljoen EUR, helpt bijna een miljoen vluchtelingen om in hun dagelijkse basisbehoeften te voorzien. Er werd een aanzienlijke vermindering van het aantal begunstigden waargenomen als gevolg van vrijwillige terugkeer en aanpassingen in de manier waarop de doelgroep wordt bepaald. Terwijl het aantal SSN-dossiers in januari 2025 op circa 1,4 miljoen stond, was dat in december 2025 gedaald naar 972 000: een daling van meer dan 40 %.

Er wordt nog steeds aanvullende sociaal-economische steun verleend aan vluchtelingen om hun toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen. In de strategie van de EU op dit prioriteitsgebied wordt aandacht besteed aan zowel de vraag- als de aanbodzijde van de arbeidsmarkt. De steun is vooral gericht op technisch en beroepsonderwijs en -opleiding, kortlopende beroepsopleidingscursussen, waaronder leren op de werkplek, opleiding op het gebied van "soft skills", beroepskeuzeadvies en ondersteunende diensten en hulp met werkvergunningen.

Circa 85 000 cursisten werden geregistreerd bij kortlopende beroepsopleidingscursussen voor de ontwikkeling van vaardigheden, van wie 78 500 (van wie de helft vrouw) de cursus hebben afgemaakt. Verder werden meer dan 37 000 nieuwe of verbeterde banen gecreëerd door ondernemingen die met EU-steun waren opgericht of hadden uitgebreid[26].

Het tweede belangrijke onderdeel van het programma richt zich op de oprichting van nieuwe en het uitbreiden van bestaande bedrijven door middel van materiële en immateriële steun teneinde de schepping van formele banen te bevorderen. De projecten "Ondersteuning van de werkgelegenheid" en "Transitie naar de arbeidsmarkt" (İSDEP I en İSDEP II), die worden uitgevoerd in samenwerking met het Turkse agentschap voor werkgelegenheid (İŞKUR) en het directoraat-generaal Internationale Arbeidskrachten (DG ILF) van het ministerie van Arbeid en Sociale Zekerheid, zijn gericht op de vergroting van de formele werkgelegenheid voor vluchtelingen en gastgemeenschappen. İSDEP I werd in 2024 met succes afgerond. Het biedt subsidies voor ondernemers, met inbegrip van opleidingen in ondernemerschap, en materiële

[25] Uitvoeringsbesluit van de Commissie van 4 januari 2022 betreffende de financiering van de individuele maatregel voor het verlenen van financiële ondersteuning aan de meest kwetsbare vluchtelingen in Turkije voor 2022 en 2023 (C(2022) 7822) en Uitvoeringsbesluit van de Commissie van 7 december 2022 betreffende de financiering van de individuele maatregel tot voortzetting van de steun voor basisbehoeften en de overgang naar mogelijkheden om in het levensonderhoud te voorzien voor vluchtelingen in Turkije in 2022 (C(2022) 8887).
[26] Gegevens van WB İSDEP II (IPA/2020/417-830) zijn uitgesloten wegens kwesties inzake onjuiste gegevens die SUMAR probeert op te lossen.

en immateriële steun voor zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen om banen te creëren, in nauwe samenwerking met de Turkse Dienst voor de bevordering van het midden- en kleinbedrijf (KOSGEB) en de Turkse Ontwikkelings- en investeringsbank (TKYB).

De projecten Versterking van ondernemingscapaciteiten voor duurzame sociaal-economische integratie (ENHANCER) en Sociaal ondernemerschap, empowerment en cohesie in vluchtelingen- en gastgemeenschappen in Turkije hebben hetzelfde doel en worden uitgevoerd in samenwerking met het ministerie van Industrie en Technologie. Er worden aanvullende projecten uitgevoerd op het gebied van werkgelegenheid in de landbouw, beroepsopleiding en stages. In 2024 werden aanvullende contracten voor sociaal-economische steun ondertekend. Het ging hierbij onder meer om contracten voor de bevordering van duurzame middelen van bestaan en formele werkgelegenheid voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in de gebieden die in februari 2023 zijn getroffen door de aardbevingen.

Migratiebeheer

In totaal is 1,19 miljard EUR toegewezen aan steun voor migratiebeheer via de Faciliteit en aanvullende bijstand aan vluchtelingen[27].

Twee projecten die in het kader van de eerste tranche voor een totaalbedrag van 80 miljoen EUR zijn gefinancierd, zijn voltooid. Het eerste project was bedoeld om EU-steun te verstrekken voor de versterking van de zoek- en reddingscapaciteit van de Turkse kustwacht en het tweede project om het Turkse Presidency of Migration Management te ondersteunen bij het beheer van terugkeeroperaties uit de EU.

In 2024 werd de uitvoering voortgezet van drie projecten voor een totaalbedrag van 30 miljoen EUR in het kader van aanvullende steun voor vluchtelingen die als doel hebben om: i) de capaciteit van het Turkse Presidency for Migration Management om illegale migratie tegen te gaan te versterken; ii) de samenwerking tussen de grensbeheerautoriteiten op luchthavens te verbeteren, en iii) operationele steun te blijven verlenen voor het beheer van uitzetcentra.

Een in december 2023 ondertekend contract ter waarde van 220 miljoen EUR voor het project “Versterking van de oostelijke en zuidoostelijke grens van Turkije, met inbegrip van de grensovergangen over land” (SAFE) wordt sinds 2024 uitgevoerd. Dit beoogt het grensbeheer aan de oostelijke en zuidoostelijke grens van Turkije verder te versterken door moderne communicatie- en bewakingsapparatuur en slimme verlichtingsapparatuur te installeren.

De 398 miljoen EUR die in het kader van aanvullende steun aan vluchtelingen in het financieringsbesluit van 2024 ter ondersteuning van de migratie- en grensbeheercapaciteit van Turkije is toegewezen, is gericht op: i) vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst; ii) versterking van de procedures voor internationale en tijdelijke bescherming; iii) preventie van migrantensmokkel; iv) de beveiliging van land- en zeegrenzen; v) reguliere migratie, en

[27] Dit is exclusief het bedrag van 150 miljoen EUR dat is toegewezen in het kader van de HOME-instrumenten.

vi) een aanvulling van 50 miljoen EUR toegewezen aan SAFE. In 2025 werd het gehele bedrag van 398 miljoen EUR uitbetaald.

Dit omvatte een in augustus 2025 gestart project ter waarde van 95 miljoen EUR ter versterking van nationale mechanismen voor een vrijwillige, veilige, waardige en ordelijke terugkeer naar Syrië. Het door het UNHCR uitgevoerde project: i) vergroot de capaciteit van het PMM om gevallen van vrijwillige terugkeer overeenkomstig internationale normen af te handelen; ii) breidt het onafhankelijk toezicht van het UNHCR's op terugkeer uit, en iii) biedt Syriërs die een aanvraag tot vrijwillige terugkeer hebben ingediend eenmalig bijstand bij vervoer (ca. 190 000 personen gedurende drie jaar, tot augustus 2028). Per december 2025 hadden 16 752 terugkeerders in het kader van het project financiële bijstand bij vervoer ontvangen.
Verder zal een in 2025 genomen financieringsbesluit voorzien in: i) een eerste aanvulling (150 miljoen EUR) van de proefinterventie om een veilige, ordelijke, vrijwillige en waardige terugkeer van Syrische vluchtelingen te bevorderen; en ii) een tweede aanvulling (van 161 miljoen EUR) van SAFE om de installatie van alle bewakingssystemen langs de Turkse grenzen met zowel Iran als Irak te voltooien. De afronding van het SAFE-project staat gepland voor eind 2028 en beschikt met deze meest recente aanvulling over een totaal budget van 431 miljoen EUR.

Genderaspecten binnen projecten in het kader van de Faciliteit

Het EU-genderactieplan III voor een gendergelijke wereld (2021-2025) blijft de leidraad vormen voor de maatregelen van de Faciliteit. De bevordering, bescherming en naleving van de mensenrechten voor vrouwen en meisjes in al hun diversiteit, gendergelijkheid en de verbetering van de positie van vrouwen en meisjes waren nog steeds prioriteiten in 2025. Gendergerelateerde overwegingen werden in alle projecten van de Faciliteit opgenomen en voortdurend gemonitord aan de hand van naar geslacht uitgesplitste gegevens (76 indicatoren).

De Faciliteit heeft de inzetbaarheid van vrouwen aanzienlijk bevorderd: meer dan 39 000 vrouwen hebben een korte beroepsopleiding gevolgd, ongeveer 68 000 vrouwen hebben loopbaanbegeleiding gekregen en aan meer dan 4 000 vrouwelijke ondernemers is advies of financiële steun verleend. De Faciliteit heeft taalcursussen Turks voor vrouwelijke vluchtelingen georganiseerd, die door ongeveer 37 000 volwassen vrouwelijke vluchtelingen met succes zijn afgerond. Bovendien gingen circa 55 000 vluchtelingenmeisjes naar kleuteronderwijs dat werd aangeboden via door de Faciliteit gefinancierde projecten en kregen 38 000 vrouwelijke studenten een studiebeurs. Bijna twee derde van de leerkrachten en het onderwijzend personeel in dienst van de Faciliteit is vrouw. Het SSN komt momenteel ten goede aan 700 000 vrouwelijke vluchtelingen. Daarnaast krijgen de gezinnen van ongeveer 200 000 vrouwelijke studenten steun in de vorm van een voorwaardelijke overdracht van contanten voor onderwijs (CCTE). Los van de programma's voor de overdracht van contanten zijn ongeveer 700 000 vrouwelijke vluchtelingen doorverwezen naar beschermingsdiensten en hebben ongeveer één miljoen vrouwelijke vluchtelingen via door de Faciliteit gefinancierde projecten gebruik kunnen maken van beschermingsdiensten.

5. Controle, evaluatie en audit

In 2025 bleef de verslaglegging over de resultaten van de Faciliteit gebaseerd op het resultatenkader van de Faciliteit[28] en de veranderingstheorie[29]. Het 14e controleverslag van de Faciliteit werd in januari 2026 gepubliceerd en kan op de website van de Commissie worden geraadpleegd[30].

Eind 2024 ondertekende de Commissie een nieuw contract (SUMAR) om de voortzetting van het systeem voor controle- en gegevensbeheer van de Faciliteit, dat is opgezet in het kader van het eerste contract voor technische bijstand (SUMAF), te waarborgen[31]. Het oorspronkelijke SUMAF[32]-contract liep in december 2024 af; er werden in totaal 127 controlemissies (waaronder 4 ad-hocmissies) opgetekend, terwijl in 2025 20 missies werden voltooid in het kader van het nieuwe SUMAR-contract. Alle resultaten werden in het eerste contractjaar op tijd en in goede kwaliteit door SUMAR verstrekt. De EU-delegatie van Turkije en SUMAR hebben gedurende 2025 binnen het toepassingsgebied van de operationele subsidie aan het PMM in totaal 7 controlebezoeken aan uitzetcentra gebracht[33].

De Europese Rekenkamer publiceerde in april 2024 haar tweede doelmatigheidscontrole van de Faciliteit. Het controleverslag, dat de bevindingen en aanbevelingen van de Rekenkamer en de antwoorden van de Commissie bevat, werd op 24 april 2024 gepubliceerd en kan online worden geraadpleegd[34]. De Rekenkamer heeft aan de Commissie de belangrijke aanbeveling doen uitgaan om de meting van de impact van de projecten van de Faciliteit te verbeteren en met de lidstaten en de Turkse autoriteiten in gesprek gaan over de wijze waarop de duurzaamheid ervan kan worden gewaarborgd.

In september/oktober 2025 is er met de steun van SUMAR-diensten door middel van 38 focusgroepdiscussies en 25 vraaggesprekken met goed geplaatste informanten in meerdere provincies een provinciaal onderzoek naar de beoordeling van de doeltreffendheid uitgevoerd om de resultaten van de Faciliteit te meten. De delegatie heeft de gegevens van de vorige Piktes-projecten opgevraagd en voert ook gesprekken met het ministerie van Nationaal Onderwijs over hoe het gegevenssysteem van het lopende Piktes-project verbeterd kan worden. De toegang van vluchtelingen tot basisdiensten wordt ondersteund door contracten voor rechtstreekse subsidie met de betrokken vakministeries aan te vullen.

---

[28] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/23babb53-e316-4361-b373-78f0ce1d663e_en?filename=EU%20support%20to%20Refugees%20in%20TR_Results%20Framework.pdf.
[29] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/99c1bfa3-1853-42ff-ae3b-59622f7bdab1_en?filename=EU%20support%20to%20refugees%20in%20TR_Theory%20of%20Change%202024.pdf.
[30] https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en.
[31] Technische bijstand voor het toezicht op de resultaten van de EU-steun voor vluchtelingen in Turkije — IPA/2024/461-735.
[32] Technische bijstand ter ondersteuning van het toezicht op acties die worden gefinancierd in het kader van de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije — IPA/2021/429-105 (addendum VI bij het contract IPA/2018/393-877).
[33] De EU-delegatie in Turkije bezocht in maart 2025 het uitzetcentrum van Adana en in september 2025 het uitzetcentrum van Aydin. Haar bevindingen zijn met de Turkse autoriteiten gedeeld.
[34] https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-06/SR-2024-06_NL.pdf.

In 2024 heeft de Commissie een contract gesloten voor een onafhankelijke eindevaluatie van de Faciliteit, die eind 2025 voltooid werd. Met de evaluatie werd de doeltreffendheid, relevantie, samenhang en duurzaamheid van de Faciliteit beoordeeld, met bijzondere aandacht voor de tweede tranche. Het verslag[35] biedt waardevolle aanbevelingen voor de planning en uitvoering van EU-vluchtelingenhulp in Turkije en elders.

De conclusie van de evaluatie is dat de Faciliteit heeft gezorgd voor een brede en goed gecoördineerde respons van de EU, waarmee belangrijke resultaten voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in prioritaire sectoren, met name op het gebied van bescherming, basisbehoeften, onderwijs en gezondheid, zijn bereikt. Ook wordt gewezen op de flexibiliteit van de Faciliteit bij de aanpassing aan een langdurige en zich ontwikkelende crisis. Tegelijkertijd wordt in de evaluatie gewezen op uitdagingen bij het waarborgen van duurzame resultaten, met name op het gebied van middelen van bestaan en sociaal-economische inclusie op lange termijn, alsook de noodzaak om interventies en voorlichting aan de meest kwetsbare groepen duurzamer te maken.

6. Communicatie en zichtbaarheid

Ook in 2025 bleven de communicatie-activiteiten de zichtbaarheid van de door de Faciliteit gefinancierde acties vergroten en meer bekendheid geven aan de hulp die de EU aan Turkije verleent bij de opvang van vluchtelingen. Tegen de achtergrond van aanhoudende negatieve officiële retoriek en publieke sentimenten jegens vluchtelingen in deze periode, werden de activiteiten gericht op de EU-bijstand aan vluchtelingen en gastgemeenschappen na de aardbevingen van februari 2023. Bijvoorbeeld:

In januari 2025 bezocht de EU-commissaris voor Gelijkheid en commissaris voor Paraatheid en Crisisbeheer, Hadja Lahbib, in Ankara projecten in het kader van de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije (FRiT), alsook het door de aardbeving getroffen gebied.

In april 2025 werd tijdens het Poolse voorzitterschap in samenwerking met de Poolse ambassade in Ankara een persreis voor prominente Turkse journalisten naar Warschau georganiseerd. Tijdens de reis vonden er ook besprekingen over migratie en een bezoek aan het hoofdkantoor van Frontex plaats.

In mei 2025 werd ter gelegenheid van de Dag van Europa een reeks activiteiten in Gaziantep georganiseerd, waaronder een receptie bij het Zeugma-museum en de creatie van een muurschildering door een Turkse kunstenaar om de nauwe samenwerking tussen de EU en Turkije te benadrukken. Hierna werd nog een reeks evenementen in Brussel georganiseerd: de succesverhalen en de door de delegatie gemaakte foto's en video's waren te zien in een openbare tentoonstelling voor het gebouw van het Europees Parlement. De tentoonstelling duurde tot 20 juni, Wereldvluchtelingendag. Tussen 18 en 20 juni werd er een persreis

[35] https://enlargement.ec.europa.eu/final-evaluation-facility-refugees-turkey_en.

georganiseerd en werd er een receptie gehouden, die werd bijgewoond door het hoofd van de delegatie en Turkse vertegenwoordigers.

Op 11 juli werd in het Erimtan-museum ook een koffietafelboek met succesverhalen gepresenteerd.

7. Conclusies en volgende stappen

De uitvoering van de Faciliteit ging ook in 2025 verder. De volledige operationele begroting van de Faciliteit werd eind 2020 in contracten omgezet, en aan het eind van 2025 was er in totaal 5,9 miljard EUR uitbetaald. In totaal elf projecten gaan tot 2029 verder. Aanvullende bijstand aan vluchtelingen voor 2025-2027 blijft aangeboden worden en beoogt de duurzaamheid van de resultaten van de Faciliteit te waarborgen.

De **volgende stappen** zijn onder meer:

- *voortzetting van de effectieve uitvoering van alle projecten van de Faciliteit ten behoeve van vluchtelingen en hun gastgemeenschappen, overeenkomstig de beginselen van goed financieel beheer;*
- *voortzetting van de uitrol van communicatieactiviteiten met betrekking tot vluchtelingen;*
- *programmering van 195 miljoen EUR als aanvullende steun aan vluchtelingen en gastgemeenschappen in het kader van de begroting voor 2027 om ervoor te zorgen dat de prestaties van de Faciliteit duurzaam blijven;*
- *voortzetting van de monitoring van de behoeften van vluchtelingen in Turkije.*